

KAMPEN ZIEN IS cultuurZIEN

‘Zien is een levenshouding’ - Willem Sandberg

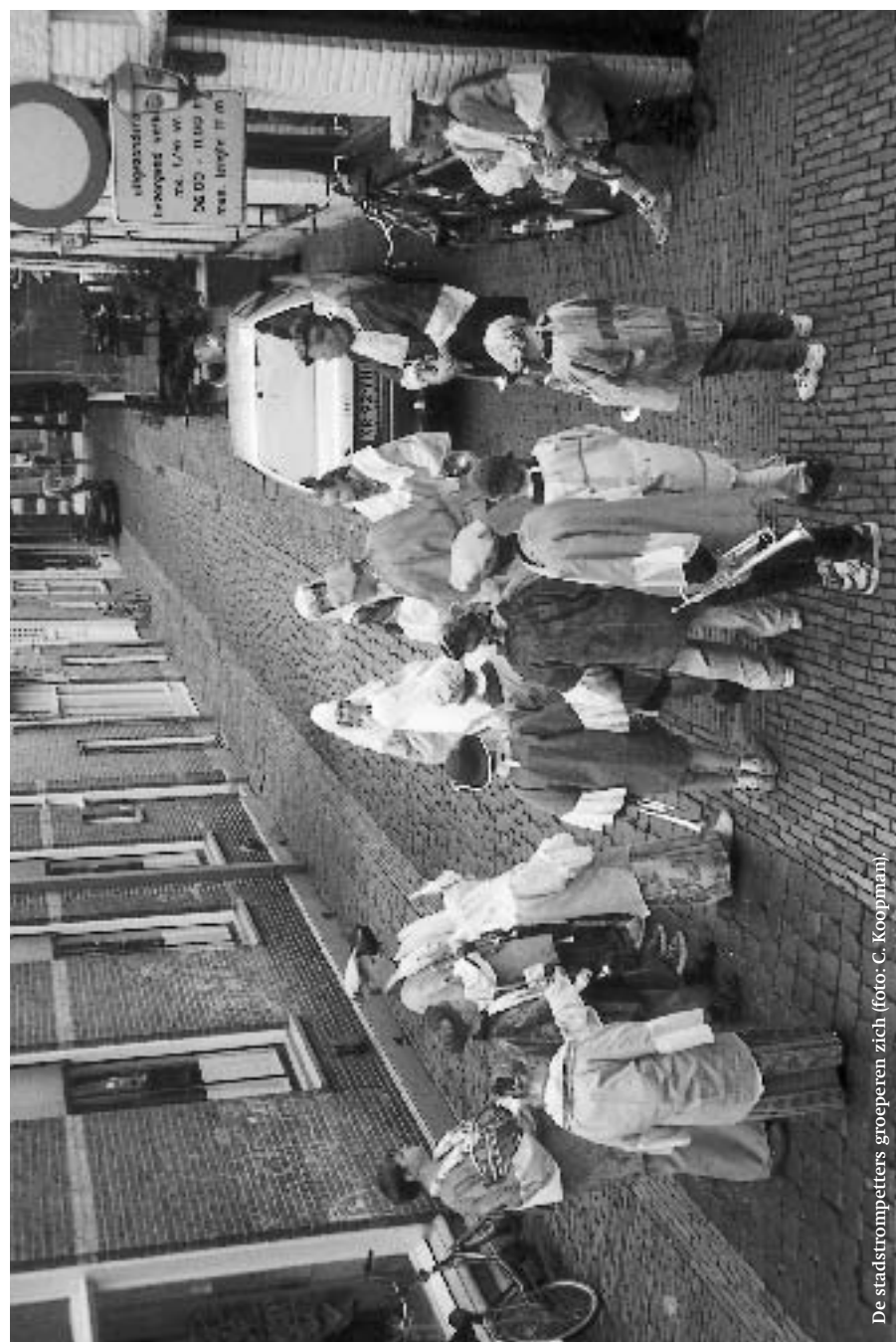
‘Ik mag hangen, als ik wel haver verscheept heb’, blufte Johan Reynerensoen in de zomer van 1457 tegen Alfer Woltersz.. Van haver had Johan geen weet. Alfer beweerde dat hij negen last haver had laten inschepen in het schip van Johan Reynerensoen. Terwijl Alfer elders in de gevangenis zat, voer Johan naar Amsterdam en verkocht de partij daar, zonder dit aan andere reders of aan de familie van Alfer te zeggen.

Uit het door de burgemeesters ingestelde onderzoek bleek dat Johan Reynerensoen de haver wel degelijk had gestolen. Hij werd ter dood veroordeeld en door middel van het zwaard terechtgesteld op Profesto Lamberti (16 september 1457). Deze dramatische rechtsgang van zo’n 550 jaar geleden herleefde dit voorjaar in de Schepenzaal van het Oude Raadhuis. Omdat een eenzijdige uitleg over functie, inrichting en decoratie van de Schepenzaal minder geschikt leek voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs, koos Stichting cultuurZIEN voor een workshop. Hoofdmoot van deze workshop was het naspelen van bovenstaande rechtszaak door de leerlingen. Een acteur in de rol van Johan Reynerensoen fungeerde als aanjager van het toneelstuk.

Deze workshop in de Schepenzaal is een goed voorbeeld van de vrije, vaak interactieve werkwijze van Stichting cultuurZIEN. Doel van de stichting is het inzichtelijk maken van kunst, geschiedenis en cultuurhistorische verschijnselen uit heden en verleden in de dagelijkse omgeving. Daarbij combineert cultuurZIEN kennis met creativiteit. Waar mogelijk wordt samengewerkt met andere instellingen. Aangezien voor iedere opdracht maatwerk wordt geleverd, is elke presentatie weer uniek. Naast werken in opdracht, organiseert cultuurZIEN ook eigen activiteiten.

Stadswandelingen

In 2000 vonden enkele gerenommeerde instellingen de weg naar Kampen. Voor het tweede opeenvolgende jaar hield het ‘Instituut voor internationale excursies’ de introductie-dag voor haar Hanzereis in de Broederkerk. Opnieuw verzorgde cultuurZIEN voor de ongeveer 350 deelnemers een

De stadstrompetters groeperen zich (foto: C. Koopman)

Hanzewandeling door Kampen. In september was Kampen het reisdoel van het 'Instituut voor Nederlandse Geschiedenis'. Na een bezoek aan Schepenzaal en Nieuwe Toren volgde een stadswandeling naar het Frans Walkate Archief.

Natuurlijk organiseerde cultuurZIEN ook reguliere stadswandelingen. Opvallend was de stadswandeling met als thema 'stadsmuzikanten', voor de trompetleerlingen van de Muziekschool. Het enthousiasme van de leerlingen werkte zo aanstekelijk, dat ook de gids zich in middeleeuwse kledij liet steken. Daarna volgde een rondgang door de stad, waarbij iedere historische uitleg werd afgesloten met een trompetsignaal van de leerlingen. Voor even waren de stadstrompetters weergekeerd in Kampen.

Opmerkelijk was de stadswandeling die als onderwerp had, Italiaanse invloeden in de Kamper architectuur. Deze wandeling vond plaats in het kader van de tweede Kamper-Ui(t)-dag 2000 met het thema Italië. Onderdeel van de rondleiding was een kluchtige opvoering van de Italiaanse versie van het verhaal over de koe aan de toren. Ook de afdaling in de 17de-eeuwse waterkelder van de familie van Driel verdient vermelding. Dit paste prima binnen een stadswandeling over het thema waterstaat voor de Stichting Stadsherstel.

'Kampen bij de Tijd'

In 2000 is voor het eerst gekozen voor een cultuurhistorisch jaarthema, waaraan een drietal projectweken waren gewijd. Onder de titel 'Kampen bij de Tijd' werd de deelnemers een kaleidoscopisch beeld van het begrip 'tijd' voor ogen gehouden. De eerste projectweek in maart had als thema 'de kalender'. Dit project bestond uit de lezing 'Tijd, haast en kermisattracties', over de invloed van de tijdwaarneming op het menselijk gedrag, door dr. Petran Kockelkoren. Daarna volgde een stadswandeling langs onder meer zonnepijlers, zandloper, klokken en sterrenwacht. Deze wandeling werd afgesloten met een bezoek aan het Frans Walkate Archief, waar eeuwenoude almanakken en het enige overgebleven Kamper Getijdenboek werden bekeken.

'De Getijden' was het thema van de tweede projectweek in juli. Dit project begon met de lezing 'Landschap uit water', over de aanwas van het Kampereiland, door drs. Joep Dirx. Daarna volgde een fietsexcursie langs cultuurhistorische landschapselementen op het Kampereiland. 'Kampen

bij de Tijd' werd afgesloten in november. Dit keer kwamen de Kamper (luid-)klokken aan bod. 'Van kerktoren tot Nieuwe Toren' was het motto van de stadswandeling. Een unieke wandeling, want voor het eerst werd een groepsbezoek aan de Bovenkerktoren toegestaan.

De heer Jacques Maassen, directeur van de Nederlandse Beiaardschool, sloot op 6 november het jaarthema af. De lezing 'De Tijd verklankt', over het Kamper Versteekboek, betrof een eerste presentatie van onderzoek naar een stuk onbekende Kamper geschiedenis. Ter illustratie werd tijdens de lezing het carillon kort bespeeld.

Sinterklaas

Een tweede nieuwe activiteit was de workshop over Sint Nicolaas. Deze workshop werd op verzoek van het Frans Walkate Archief, en met medewerking van de samenwerkende bakkers Kampen/IJsselmuiden en de SPK, aangeboden aan de groepen 4 en 5 van het basisonderwijs. Doel van de workshop was het verbinden van de kindervriend Sinterklaas aan de historische figuur Sint Nicolaas en het belang van deze laatste voor de stad Kampen. De workshop bestond uit het bezichtigen van de tentoonstelling in het Walkate Archief, een korte voorstelling door de acteur Martin de Bruin in de rol van Martinus - matroos op het schip van Sint Nicolaas - en het maken van marsepeinfiguren. Deze workshop was een groot succes: ongeveer 350 leerlingen passeerden in 4 dagen tijd de deuren van het Frans Walkate Archief.

Activiteiten voor 2001

'Op het Kompas van de Handel' is de titel van het nieuwe jaarthema van 2001. Dit keer staan de verbindingen van Kampen met de buitenwereld centraal. Aanleiding is het 750-jarig bestaan van de privileges van koning Abel van Denemarken voor de Ommelandvaarders (24 en 25 september 1251).

In maart startte het eerste project over Kampen en het Duitse achterland. Een lezing over Nederrijnse gotiek toonde de opvallende rol van Kampen binnen dit deel van de Nederlandse architectuur-geschiedenis. Een stadswandeling langs plaatsen en gebouwen die verbonden kunnen worden met namen van burgers afkomstig uit het Rijnland sloot dit deel van het project af.

In juni staat de Franse invloed op de Kamper geschiedenis centraal. Het hoogtepunt van 'Op het Kompas van de Handel' valt in de week van 24 tot 28 september. Deze hele week zal in het teken staan van de herdenking van de privileges van koning Abel, op vrijdag 28 september culminerend in een symposium over de betekenis van deze privileges en de gevolgen van de toekenning voor de Kamper regio.

'Zo had Pasqualini zijn verdedigingswal gedacht' (foto: F.D.Zeiler).

Op verzoek van het Frans Walkate Archief organiseerde cultuurZIEN in april een workshop over Palmpasen-Lentefeest voor de groepen 3 en 4 van het basisonderwijs. Een workshop over de privileges van koning Abel, gericht op de onderbouw van het voortgezet onderwijs, zal onderdeel zijn van de projectweek in september. Verder heeft cultuurZIEN op verzoek van het Gemeentearchief een cursus ontwikkeld met als thema: de ontwikkeling van stad en stadsbeeld. De cursus startte op 28 maart met een inleidende avond in het Gemeentearchief, waar aan de hand van kaarten en plattegronden ontstaan, groei en uitbreiding van de stad werd bekeken. Daarna volgden vier stadswandelingen door oudere en 20ste-eeuwse wij-

ken. De zesde en laatste avond is gewijd aan de ideeën over de inrichting van het stadspark.

Een interactief onderwijsproject

‘Kampen in perspectief’ is de titel van een nieuw, educatief project over de (kunst-)geschiedenis van Kampen; een samenwerkingsproject van ‘t Speelwerk, Openbare Bibliotheek en cultuurZIEN. ‘Kampen in perspectief’ start in de bovenbouw van het basisonderwijs met een project over het ontstaan van Kampen. Eén en ander zal zich vooral rond de Sint Nicolaas- of Bovenkerk afspelen. In de onderbouw van het voortgezet onderwijs vervolgt ‘Kampen in perspectief’ met een project over de verdere groei van de stad en de Hanze-periode. ‘Kampen in perspectief’ wordt afgesloten in het studiehuis. De leerlingen moeten dan zelf (en zelfstandig) onderzoek doen naar de achtergronden van bepaalde architectuur-stromingen en andere kunstuitingen. ‘Kampen in perspectief’ wordt uitgegeven op CD-rom. Het project heeft een grote promotionele waarde, aangezien het door scholen uit het hele land gebruikt kan worden ter voorbereiding van een bezoek aan Kampen. Voor dit project is door de provincie subsidie verleend.

Tenslotte

Het mag duidelijk zijn: Stichting cultuurZIEN maakt graag gebruik van de vele mogelijkheden die kunst, geschiedenis en cultuurhistorie van de stad bieden. De eigenzinnige zienswijze van cultuurZIEN staat daarbij garant voor het steeds weer vinden van passende én verrassende presentaties.

Stichting cultuurZIEN voor rondleidingen en projecten.

Contactpersoon: Carin Koopman

tel. 038- 3311024